

Општина Димитровград

Општинска управа

Комисија за вршење надзора над реализацијом пројеката

из области туризма, младих и спорта

400- 468 /2021-14/2

09.05.2022. године

Општинском већу
Општине Димитровград

Предмет: Збирни извештај о реализацији пројеката према Јавном позиву за финансирање програма удружења у областима туризма и Јавном позиву за финансирање програма удружења у области унапређења положаја младих

Поштовани,

на основу Решења о именовану Комисије за вршење надзора над реализацијом пројеката из области туризма, младих и спорта, достављамо извештај за прве две наведене области.

Комисија је извршила увид у целокупну документацију: пријаву пројекта, уговор, периодични и завршни извештај, на основу чега је саставила 9 појединачних извештаја и овај збирни извештај.

Циљ надзора је да се установи ниво испуњености преузетих обавеза према пријави на Јавни конкурс, као и резултата који су произвели, такође, према наведеним очекивањима из пријава. С обзиром да су у 2021. години први пут спроведени овако уско оријентисани позиви за финансирање пројеката удружења, дали смо остврт и на допринос који су пројекти дали декларисаним циљевима Јавнох позива.

Пројекти финансирани по Јавном конкурс за младе:

1. „Хајде и ти постани ИТ“ који реализује Радио клуб Димитровград YU1AHW

Вредност пројекта 695.000,00 динара за реализацију активности организовања 12 обука за младе у областима Јава програмирање и израду интернет сајтова, 2 радионице за компјутерски хардвер и 1 посета Научно-технолошком парку у Нишу. Пројектован број учесника од 24 није остварен већ је пријављено 9 деце, школског узраста. Очекиван број учесника базира се на истраживању Савета за младе, према коме је, наводе, 48 младих исказало потребу од организовање обуке на ту тему. Знатно мањи број пријављених, ипак, није умањио првобитно планиране трошкове за предаваче, радионичарски материјал, израду скрипте, хигијенских средстава. С друге стране, трошкови у делу исхране и послужења и превоза до Ниша за учеснике су мањи од планираних, од којих се неискоришћени део потражује. Најзначајнији појединачни расход на пројекту је за ангажовање предавача, где је уговорени износ са агенцијом пружаоцем услуге од 360.000,00 динара и исплаћен. Првобитан план за предавања био је одржавање 4 двочасовне радионице током 12 викенда, за две групе, дакле, по 2 двочасовне радионице по групи x 12 викенда. С обзиром да је организована само једна група, према допуњеном периодичном извештају удружења стоји да је одржано 12 x 2 двочасовних радионца (дакле пола сатнице) , док према извештају пружаоца услуга који је достављен, одржано 12 x 4 двочасовних радионица. Тиме је унапред планирана сатница испоштована, али је обухват и даље 9/24, те је питање да ли је расход за ангажовање те агенције оправдан. Што се њих тиче, у случају да удружење од њих траже повраћај пола средстава, они могу рећи да су уговорени посао обавили, а да је одзив питање за организатора пројекта, што нас доводи до закључка да је удружење одговорно за то што није мењало уговор са агенцијом након увида у број пријављених. Квалитет одржаних обука и израђене скрипте је упитно, с обзиром да агенција нема акредитован програм обуке, већ је то организовано „ad hoc“. У целини, основне активности пројекта су реализоване, уз медијску пропраћеност, али мали одзив значајно умањује успех пројекта, као и непредузимљивост организатора у циљу смањења трошкова када је постало извесно да одзив неће бити задовољавајући за ниво планираних средстава. Уколико би се реализовани буџет пројекта поделио на број крајњих корисника, који су једини циљ, дошли би до износа од око 72.000 по детету, сто је на неким факултетима годишња школарина, а од сличних неформалних курсева вишеструко више.

На основу наведеног, од удружења се потражује да врати Општини Димитровград неискоришћени износ:

1. Превоз учесника	– 18.000,00 динара
2. Послужење	– 14.015,00 динара
3. Промоција	– 10.000,00 динара
4. Провизије	– 1.683,00 динара
Укупно	43.698,00 динара

2. „Наша земља“ који реализује УГ Освежење у партнерству са УГ Пријатељи деце

Вредности пројекта 685.100,00 динара за спровођење 6 обука за узгајање воћа за 10 младих из руралних подручја или незапослених и донирање 10 сета садница њима, како би постали произвођачи и тиме себи обезбедили приход/запослење. У пријави је наведено да ће обуке одржати стручни предавачи из Пољопривредна саветодавне стручна служба из Пирота (при Министарству пољопривреде), док је у реализацији ангажовано физичко лице, по уговору о делу, где се не помиње ПССС, ни референца предавача где би стајало да је запослен у ПССС. Заобилажење званичне стручне институције, која пружа услуге саветовања као своју делатност, бесплатно, да би се ангажовало лице које је тамо вероватно запослено, по цени од 12.000 по предавању, плус путни трошкови, је неекономично на првом месту, а такође и упитно из угла квалитета, с обзиром да ПССС има више него једног стручњака, те би услугу могло да пружи више лица, зависно од садница, изласком на терен, анализом земљишта и сл. Избор младих људи корисника није транспарентан, тј није достављена документација која доказује пријаву, селекцију, критеријуме, већ само списак присутних на радионицама и конференцијама. Након одржаних обука, од којих 1 уживо и 5 онлајн, што за последицу има непризнавање путних трошкова за предавача, извршена је набавка садница и ангажован извођач за бушење рупа. У пријави, саднице нису биле унапред одређене, већ је остављено да се касније одреде према жељама корисника и по савету стручњака. Према достављеним рачунима набављено је 1099 садница, али није достављен списак лица којима су, колико и које саднице додељене, као ни списак парцела на којима су сађене. Достављен је рачун пружаоца услуге за бушење рупа у планираном износу, и достављене су фотографије садње. Јединствен случај који се појављује у овом пројекту је да је уз рачун за пружање услуге бушења рупа у вредности од 150.000,00 динара, достављен и уговор о преузимању дуга између удружења, пружаоца услуге и трећег, физичког лица који има потраживања од пружаоца услуге, у којем се пружалац услуге слаже да удружење плати трећем лицу, уместо њему за пружену услугу, што удружење и чини. Такав начин плаћања може бити избегавања евиденције оствареног промета или могућности контроле од стране пореских органа, јер тај приход неће бити видљив. Комисија сматра да се тај расход не признаје док удружење не достави доказ да је извшило плаћање пружаоцу услуге за остварену услугу. Такође, једино овај пројекат садржи расход за „обавезну ревизију“ у износу од 30.000,00 динара, иако није обавеза према условима Јавног конкурса.

Унапред планирани износ из пријаве за набавку садница, транспорт и бушење рупа, иако се унапред није знала количина и врста, је реализован у тачно истом износу, те оставља сумњу у паушално одређивање трошкова. Ипак, у целини, ако је наведени број садница реално и засађен на имањима младих пољопривредника, што је трајно добро у складу са циљевима Јавног позива, онда је пројекат остварио свој циљ, иако је немогуће праћење даљег развоја засада до нивоа када постане извор прихода и запослења младих пољопривредника. С друге стране, висок ниво хонорара, укупно око 25% од укупног буџета, додатно и хонорар за предавача од 60.000, доводи у сумњу нужности да овај циљ буде остварен на овај начин, али не може бити предмет потраживања јер су ти трошкови унапред одобрени.

На основу наведеног од удружења се потражује да врати Општини Димитровград износ:

1. Превоз предавача	–	4.800,00 динара
2. Провизије	–	2.291,20 динара
Укупно		7.091,20 динара
+ Условно, Бушење рупа	–	150.000,00 динара

Партнер на пројекту УГ Пријатељи деце је у финансијском делу имао мање обавеза плаћања, док је у реализацији активности учествовао, те дели наведене коментаре и примедбе. На основу увида у расходе, од удружења се потражује да врати неискоришћени део са позиције:

1. Хонорар координатора	–	1.805,00 динара
-------------------------	---	-----------------

3. „Побољшање друштвеног положаја и статуса младих путем подизања капацитета младих са територије општине Димитровград“ који реализује УГ Локална кућа развоја Брус у партнерству УГ Грађанске иницијативе Цариброд

Вредност пројекта 619.900,00 за израду интернет сајта и организовање неформалног образовања за младе, које би, према пријави, директно довело до поправљања њиховог друштвеног положаја и подизања капацитета. У пријави пројекта наведено је да ће се активности реализовати у градском и сеоском подручју, на шта базира и део оправданости пројекта, наводећи незапосленост младих на селу као један од проблема којем овај пројекат приступа. Посебно је приметно у овом пројекту да је од пријаве на даље један исти текст понављан за различите форме докумената који прате реализацију пројекта (презентација, флајер, извештавање) а да сам текст садржи више пута поновљен низ „анимирање, информисање и едукације у циљу подизања капацитета са циљем бољег друштвеног положаја младих“. Оваква неинвентивност је управо оно што јавни сектор покушава да унапреди ангажовањем цивилног друштва за реализацију јавног интереса, полазећи од претпоставке да су ОЦД-и ближе реалним проблемима различитих група грађана или јавних добара, те је њихова енергија и иновације оно што нуде јавном сектору који то финансира. Овај пример показује обрнуто.

У реализацији активности постоји несразмера између декларисаних циљева, величине проблема, и конкретних активности који се састоји од дводневне обуке на више тема. И поред широко планиране циљне групе, попут пројекта Радио клуба о ИТ радионицама, пријавило се 22 младих школског узраста, те резултат активности који се односи на запошљавање изостаје код оба пројекта. Подаци о учесницима нису достављени, осим достављених фотографија. Према пријави, а касније и према извештају се тврди да обуке садрже чак 6 област, са укупно 24 тематске целине. Тематске целине су подстицање младих на активизам у процесу доношењу одлука, услови за професионални развој, управљање пројектним циклусом, омладинско предузетништво (са 18 подтема), ученичке компаније и здрави стилови живота. С обзиром на узраст полазника, већина тема није одговарајућа, тј не може се очекивати резултат од спроведених активности, поред тога што тако садржајан програм обуке није могуће квалитетно спровести у два дана. Дани када су обуке одржане су радни дани, један за другим, иако је пројектом планирано да буде по једна радионица месечно. Такође по предлогу је наведено ангажовање 6 лица/предавача за 6 наведених тематских целина, а у реализацији је учествовао 1 предавач поред осталих чланова пројектног тима. Стога ће део трошкова који се односе на путне трошкове осталих предавача бити затражено да буду враћени, иако су исплаћени пружаоцу услуге у целини. С обзиром да је обим обука, према завршном извештају, реализован, расход који се односи на то не може бити оспораван, без обзира на квалитет предавања, који је упиран из разлога што су реализована од мањег броја људи. Пратеће активности на пројекту – интернет сајт, промо флајери, банер, како је већ речено не садрже адекватну информацију већ истоветан текст из пријаве пројекта, али такође, само из разлога квалитета неће бити оспораван расход за реализацију тих активности.

На основу наведеног од удружења се потражује да врати Општини Димитровград износ:

1. Превоз за лица ангажована на пројекту – 43.500,00 динара

4. „Буђење – туризам стопама баштине“ који реализује удружење Центар за одрживи просторни развој Балкан Архитрав самостално

Вредност пројекта је 460.800,00 динара за уређење јавне површине у селу Сенокос уређењем/изградњом мобилијара коришћењем стилова традиционалне архитектуре и народног градитељства са циљем уређење локације садржи рашчишћавање локације, партерно уређење и постављање инсталације као препознатљивог симбола села од дрвених прућа. Пратеће активности на пројекту су првобитно биле и организовање студентских радионица са учешћем студената и професора са Архитектонског факултета у Нишу и ангажовање мајстора народног градитељства. Након кашњења почетка реализације пројекта и умањења буџета пројекта од стране општине, удружење је поднело захтев за анекс уговора, где се одустаје од активности организовања студентских радионица, чији би рад био уређење те јавне површине већ се уштеде пребацују на ангажовање грађевинске фирме. Друге пратеће активности су организовање представљања књиге на тему народног градитељства и изложба фотографија на сличну тему. Књига чије је представљање део пројекта је део још једног пројекта по овом јавном позиву, који је спровело удружење Натура Балканика, с тим да је подељено на област Забрђа и Висока, па је тако ово удружење промовисало део књиге који се односи на део Висока. Пројектни тим је приказан као трочлан, у којем је менаџер пројекта колегиница из грађевинске службе која је и председник удружења, где је решење о именовању себе потписала сама, али не прима накнаду за свој рад већ приказује као учешће удружење. Ипак, ово учешће није реално приказано кроз финансијске трансакције, већ је само изречено и у тој слободи је процењено на 160.000,00 динара. Други део тзв учешћа удружења је изнајмљивање пословног простора у власништву такође члана удружења, о чему сведочи у Уговор о закупу на износ од 24.000,00, али у коме стоји да се тај износ неће плаћати. Тако приказано учешће, које је манипулативно из разлога што доприноси бодовању при оцењивању пројекта, а 1) приказује предимензионисани хонорар за нешто што није неопходност с обзиром да има још два лица исте струке у пројекту, чији се хонорар плаћа од пројекта и 2) приказује расход за канцеларију који није неопходан за овај обим активности. Овај други случај се појављује у још неким пројектима. Модел ангажовања лица за потребе пројекта је у овом пројекту другачији од осталих пројекта где је коришћен Уговор о делу, док је овде коришћена форма Уговор о пословно техничкој сарадњи. Такав уговор не садржи одредбу исплате припадајућих пореза и доприноса већ стоји да се целокупни уговорени износ исплаћује ангажованом лицу, али су ипак обрачунати порези и доприноси за два члана пројектног тима, али не и за аутора на промоцији књиге.

Најзначајнија активност пројекта је уређење локације „сред село“, која је услед наведене измене буџета пребачено од учесника радионице на грађевинску фирму. Горе наведени планирани начин уређења је поткрепљен идејним решењем са сликама које приказују надстрешнице или куће од плетеног прућа у средини тог уређеног простора. У завршном извештају стоји да су радови извршени према идејном решењу, међутим након увида у локацију сазнајемо да та инсталација од плетеног прућа није постављена, о чему комисија поседује фотографије. С обзиром да је та активност срж пројекта, Комисија ће предложити да се продужи рок за завршетак и ове активности, тзв „non cost extension“ или да врати износ сразмерно том делу посла.

У целини пројекат је произвео трајно јавно добро, под условом да се и планирана инсталација на локацији заврши, те организовао два јавна догађаја, промоцију књиге у селу и изложбу фотографија у граду. Трошкови ангажовања лица не представља значајан удео у укупној вредности пројекта, рачунајући само расходе за хонорар који су реално плаћени. Допринос пројектног тима је значајан у делу ауторског и креативног рада, на изради идејног решења, фотографија, плаката, док су у уговорима о њиховом ангажовању наведени само административни и менаџерски послови. Незнатан трошак, који је овде преседан, је годишња еколошка такса коју општина наплаћује удружењима, као и другим правним субјектима, и која је у предлогу пројекта приказана као трошак пројекта и као такав одобрен од стране Комисије за оцењивање. Међутим, такав трошак није настао као резултат активности и не односи се на период када је пројекат реализован, те није у складу са Упутством које је пратећи део Јавних позива. Стога тај расход не може бити признат иако првобитно одобрен.

У складу са наведеним, од удружења се потражује да Општини Димитровград врати средства по следећим позицијама:

1. Хонорари	- 4.614,40 динара
2. Трошкови за исхрану	- 2,10 динара
3. Трошкови еко таксе	- 2.820,00 динара
Провизије	- 1.672,60 динара
Укупно	9.109,10 динара

5. „Дођи и доживи“ који реализује Удружење грађана Хармонија у партнерству са удружењем Радио клуб

Вредност пројекта је 529.200,00 динара за реализацију три посете локацијама на територији општине које имају потенцијал за алтернативни туризам, у циљу упознавања (туриста) са тим потенцијалима и то: Планинарски дом у селу Сенокос, Планинарски дом у селу Поганово и Апи инхал комора у селу Прача. Иако се у опису пројекта акцентује на карактеристике постојећег туризма у нашој општини, где се као недостатак указује да гости углавном посећују угоститељске објекте ради тзв гастротуризма, а чему се као алтернативни туризам нуди боравак у природи са пратећим активностима, сама реализација пројекта активности усмерава на ученике школа у нашој општини, који су директни корисници активности пројекта, а не туристи, како се очекује према опису проблема. Активности обухватају организовање тих три посета, набавку мајица, кабаница и ранаца за 30 деце, учесника активности и припрема три традиционална гастрономска специјалитета. На пројекту је ангажовано 4 лица од којих су троје запослени у Туристичкој организацији, а која је као организација управљач на два од три наведена објекта посете, о чему је било расправе приликом периодичног изештавања, када је констатовано да су послови за које су та лица задужена у оквиру свог радног ангажовања у ТО различити од послова на овом пројекту. Пратећи индиректан допринос туризму од ове три посете је промоција на друштвеним мрежама од стране деце учесника, делећи материјал који су снимили, уз опис догађаја, пре свега на страници Туристичке организације, али и шире. На ФБ страници установе јесу постављене фотографије за догађаја. Ефекат оваквог продуженог дејства активности је ограничено мерљив, само преко броја посета на страници, док је директан утицај на туризам упитан. Трошкови исхране су у пројекту паушално исказани, али у реализацији се тачно уклапају у планирани износ, што уноси сумњу у паушално одређене трошкове приликом реализације како би се уклопиле, а не према потребама пројекта.

Пројекат је очигледно усмерен на упознавање ученика Гимназије са туристичким, природним и културним богатствима наше општине, и посредно се од њих очекује да постану и промотери тих локација путем својих канала комуникације, и на свој начин. У опису проблема пројекта наглашено је да је спроведено истраживање међу том популацијом које показује да у великој мери нису упознати са природним и културним наслеђем општине., што је вероватно тачно и с тим у вези пројекат који би за циљ имао такво упознавање би имао одређену друштвену оправданост. Остаје, међутим, неслагање са циљевима овог Јавног позива, већ би такав пројекат могао много лакше оправдати кроз Јавни позив за реализацију пројекта у области политике подршке младима. Највећи део средстава је утрошена на исхрану, освежење и превоз ученика на наведене три дестинације.

На основу наведеног, од удружења се потражује да врати Општини Димитровград сл. износ:

1. Путни трошкови –	2,28 динара
2. Превоз учесника –	25.180,35 динара
3. Провизија -	1.852,40 динара
Укупно	27.035,03 динара

5. „Нови туристички локалитети и традиционално архитектонско наслеђе “ који реализује Удружење грађана Натура Балканика

Вредност пројекта је 412.500,00 динара за промоцију два нова туристичка локалитета у селима Гуленовци и Одоровци – извор Виа вода и римска караула кроз активности чишћење локалитета, обележавања стаза, постављања инфо табли и, у делу промоције, израда промо филма и промоција књиге о традиционалној архитектури, иста која је промовисана у пројекту удружења Балкан Архитрав, овде за реон Забрђа. Уколико није затурено, завршни извештај о реализацији пројекта је достављен само путем е-поште, а сам наративни и финансијски извештај у формату слике, где је приказана само последња страница, те нису познати детаљи о реализованим активностима. Финансијски најзначајнија активност, израда промо филма, је у пријави пројекта најављена да ће бити постављен на друштвене мреже удружења, приказан на локалним медијима и предат туристичког организацији Димитровграда. У оквиру завршног извештаја није достављен, али смо га нашли једино на YouTube каналу удружења, траје око 10 минута и није наведено да је финансиран од Општине Димитровград у оквиру овог програма. Достављени су докази да је извршено чишћење терена, постављени путокази, одржана промоција књиге у Народној библиотеци. По питању трошкова достављени су докази о утрошку планираних средстава за освежење волонтера на акцијама чишћења и уређења, трошкова за послужење, за израду инфо табли и путоказа. Ангажована лица на пројекту су два члана пројектног тима, лице које је израдило филм и аутор књиге о традиционалној архитектури. Горица Љубенов, аутор, чија је књига била део активности и удружења Балкин Архитрав, овде своје трошкове потражује по основу издатог рачуна од своје предузетничке радње за консултантске услуге, док је у другом пројекту имала Уговор о пословно техничкој сарадњи. Аутор филма има Уговор о ауторском делу, док чланови пројектног тима имају Уговоре о делу. И овде, као и у пројекту БалканАрхитрав уговори са ангажованим лицима обавезују удружење да цео бруто износ уговорене накнаде исплати лицима, али у реализацији су ипак обрачунате зараде по закону и уплаћени припадајући порези и доприноси. Ауторски хонорар је за 2.000 динара мањи од планираног, те се тај износ потражује од удружења.

У целини пројекат је извршио промоцију наведених локација као туристички потенцијал, али главни производ овог пројекта – ауторски филм, се тиме не бави, већ уопштено о традиционалној архитектури, те се у томе вероватно подудара са пројектом удружења Балкан Архитрав. Филм, уређен простор око локација и инфо табле су трајно јавно добро, али са упитним значајем за развој туризма с обзиром на његов тренутни значај и да саме локације, посебно наглашавани историјски или антички значај, саме по себи нису туристички производ у смислу привредне делатности. Удео хонорара у укупном пројекту је у овом пројекту највећи (39%) без хонорара за аутора филма и аутора књиге. Цена израде филма може бити предмет анализе стручне комисије или упоређења са другим сличним филмовима који су рађени у оквиру других пројеката или где је наручилац Општина. Овај филм на YouTube каналу има 100 прегледа и у извештају је наведено да је једном емитован на телевизији.

На основу наведеног, од удружења се потражује да врати Општини Димитровград сл. износ:

1. Трошкови за промотивне активности – 2000,00 динара

Укупна потраживања од три одобрена програма по Јавном конкурсy за финансирање пројеката у области политике подршке младима износи 96.094,00 динара + 150.000,00

Укупна потраживања од три одобрена програма по Јавном конкурсy за финансирање пројеката у области туризма износи 38.144,00 динара.

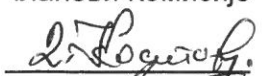
Збир вредности сва три пројекта по позиву за област политике подршке младих је тачно колико планирани износ по буџету, 2.000.000, што указује да општинска средства нису додељена за реализацију пројеката од јавног значаја, већ подељена удружењима која су се јавила, а првобитно тражени износи су умањени до мере да могу да стану у планирани износ.

Збир вредности четири пројекта по позиву за област туризма је 1.851.000,00, али је једно удружење одустало, те је утрошено знатно мање од планираног износа (2.000.000,00)

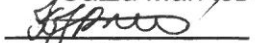
Овакав позив усмерен директно на област младих и други позив усмерен на област туризма су први пут реализовани прошле године, те уколико се сматрају „пилот“ конкурсом, ова оцена Комисије може имати утицај на праксу убудуће. Неколико је најјачих утисака које ови пројекти остављају, који дају укупну оцену ове идеје:

1. 29 % лица ангажованих на пројекту су запослени у систему локалне самоуправе, односно 57% ако се урачунају и шири јавни сектор - школе, социјалне установе, спорски савез, дакле лица која не могу легитимно представљати цивилно друштво, или не-владин сектор.
2. Путни трошкови за сличне активности варирају до 29 дин/км за аутомовил, иако је стандард 10% цене горива по км и од 50 дин/км до 160 дин/км за превоз више лица
3. Хонорари предавача варирају од 12.000 по дану до 30.000 по дану, иако је циљна група више мање иста, те се очекује исти ниво знања полазника
4. Исхрана и послужење се у неколико пројеката доказује рачинима из продавнице, набавком сировина, уместо нпр. готових сендвича из угоститељских радњи, с обзиром да се послужење конзумира у природи или радионицама.
5. Закуп простора ЕОЦ се у једном пројекту плаћа а у једном не.
6. Удружења која нису из Димитровграда, који су од 2021. допуштени на Јавним позивима за финансирање пројеката, у 2 случаја који су предмет надзора, су носилац пројекта и основних активности, ангажована лица и предавачи су такође ван Димитровграда као и пружаоци услуга. Саме пројектне идеје нису оригиналне (обуке за предузетништво деце школског узроста, подела садница и обука за узгајања воћа) те не доприносе у квалитету реализоване политике подршке цивилног друштва
7. Деца школског узраста су у 3 пројекта једина или доминантна публика, односно учесници активности које организују удружења, без чијег учешћа пројекти не би могли бити реализовани, а управо је њихово ангажовање током радних дана упитно из угла изостајања од наставе.
8. Принудно мењање циљева и резултата пројекта у складу са уско оријентисаним јавним позивима, тако да активности наизглед доприносе општем циљу, а да суштински не могу да допринесу, што се види након реализације.

Чланови Комисије

Дарко Костов

Саша Манчев

Катја Геров

